

آیا بهره وری از مواهب دنیا (ثروت، مقام، شهرت و ..)

از دید مولانا مذموم است؟

مهدی سیاح زاده

متاسفانه بسیاری از مردم گمان می کنند که توصیه ی عرفان به انسان این است که برای رستگاری، باید از دنیا دل بکنند، به لذت های دنیا پشت پا بزنند، خود را از همه ی نعمت های این جهان محروم کنند، ریاضت بکشند و جسم خود را به عذاب سخت دچار کنند.

باید گفت که این نوع تفکر در باره ی مولوی و عرفان ناشی از بد فهمی و یا بد آموزی برخی متولیان ناآگاه طریقت بوده است.

مولوی خود به این موضوع توجه داشته و برای جلوگیری از سوء تعبیر ها، این پرسش را مطرح می کند که :

چیست دنیا؟ از خدا غافل شدن

نی قماش و نقره و میزان و زن

مولوی می پرسد: دنیا چیست؟ آیا مضرات دنیا، که این همه بحث و حدیث در باره‌ی آن است، داشتن زن و کسب و کار (ترازو) یا داشتن طلا و نقره و ثروت است؟ آیا از نظر عرفان داشتن این نعمت‌ها، بد و مذموم است و باید از این‌ها دوری کرد؟

مولوی خود پاسخ می‌دهد که داشتن زن و فرزند و ثروت و مال و مقام و شهرت، نشانه‌ی این نیست که کسی دنیا پرست است و از دین و معرفت و عرفان دور مانده است. معنی دنیا که این قدر از آن بد می‌گویند، یعنی دور ماندن از فکر حق و حقیقت. یعنی هرگاه، حتی بدون داشتن ثروت و مقام و شوکت، از فکر خدا غافل شدی، بدان که گرفتار دنیا شده‌ای. این مفهوم می‌رساند که مولوی برخلاف عده‌ای از زاهدان و صوفیان که از دنیا فرار می‌کنند و نعمت‌های این جهان را اسباب گمراهی می‌دانند، اعتقاد دارد که باید از این نعمت‌ها بهره‌گرفت و همچنان با خدا بود.

به اعتقاد مولوی، دنیا خود به خود بد نیست. باید از این نعمت‌های الهی در همین دنیا بهره‌گرفت. اما این نعمت‌های دنیوی مانند آب است. اگر آب در زیر کشتی (یعنی انسان) نباشد، حرکت نمی‌کند. پس آب باعث کارکرد و

ادامه‌ی حیات کشتی می‌شود. در این حالت، این کشتی است که حاکم بر آب است. کشتی است که از آب برای رسیدن به مقصد (نیستان) استفاده می‌کند. در این حالت آب پشتوانه امنیت حرکت کشتی است. (پشتی کشتی است). اما اگر آب در کشتی نفوذ کند، موجب هلاک کشتی می‌شود. یعنی کشتی دیگر از خود اراده‌ای ندارد و اختیار کشتی در دست آب (نعمت‌های دنیا) است. انسان هم همین‌گونه است. در این حالت انسان شه‌ریار خود و دنیا نیست، بلکه بنده و اسیر دنیا می‌شود.

آب در کشتی، هلاک کشتی است

آب، اندر زیر کشتی، پُشتی است

۹۸۵/۱

***